Stiby skola

Gösta Andersson samtalar med Knut Knutsson. Anna Bergheim och Hugo Pilthammar deltar också i samtalet.

Ett mindre antal ord och uttryck har vi inte kunnat tyda. De har markerats så här: [svårtolkat].

Översatt från listerländska och nedskrivet av Sebastian Bergheim och Lars-Inge Bergheim.

Knut Ja, de hade en bänk att sitta i.

Gösta Hade de det, en tvåmannabänk eller?

Knut Å nej, det var långa bänkar, ja.

Gösta Hur långa då?

Knut Så vi kunde sitta sju, åtta stycken på dem.

Gösta Jaså, Men ni hade, det var inga lock då till …?

Knut Jo, vi hade lock på bänkarna.

Gösta Jaha. Ni hade det ja.

Knut Ja, men sedan så blev det ju tvåmannabänkar.

Gösta Ja, under din tid du gick i skolan där då, eller?

Knut Hm?

Gösta Var det under din tid du gick i skolan?

Knut Ja.

Gösta Ja. Jaså, hade de någon rotting på den tiden?

Knut Det hade de också. De använde den inte i småskolan i alla fall.

Gösta Nej.

Knut För de hade de väl blivit hemma.

Gösta Hur dags började ni om dagen då och slutade?

Knut Ja, jag vet inte, man förstod sig ju knappt på klockan på den tiden. Vi gick iväg vid halvåttatiden. Sedan började det när vi kom dit.

Gösta Ja. Och då stod hon med en klocka och ringde?

Knut Ja.

Gösta Ja.

Knut Men Jönsson[1] han hade ingen ringklocka här uppe, förrän jag hade kommit hit här ner till denna skolan. Så gjorde han på fönstret: (knackning). Då var det meningen ”kom in nu”.

Gösta Ja. Vi ska försöka och gå framåt där. Det var småskolan där uppe du hade. Var det något du vill fråga Knut efter här som hör till detta här nu så passa på att ställ frågor nu.

Anna Ja, vad hade ni att skriva på, ni hade väl inga skrivböcker? Ni hade väl sådana här …

Knut Nej, vi hade tavlor.

Gösta Griffeltavlor?

Knut Ja.

Gösta Jaha. Och så med en liten flaska med vatten i och sudd?

Knut Vi spottade på tavlan och sedan en [svårtolkat] och smorde kring det med.

Anna Hygieniskt.

Knut Det var så hygieniskt så.

Hugo Var det privata tavlor eller fick ni dem av skolan?

Knut Ja, fick skaffa dem själv.

Anna Vad kunde en sådan kosta på den tiden, då?

Knut Ja. Den kostade inte så mycket, en 25-öring kan jag väl anta. Och sedan en griffel kostade två öre.

Gösta Hur många var ni ungefär i klassen då, i första klass? Kan du komma ihåg något om det? Det var rätt mycket ungar va?

Knut Ja, det var många. Det var rätt många, men jag kan inte säga hur många vi var

Gösta Nej.

Knut Och så hade vi ju kritor när vi skulle skriva på tavlan där framme. Och Liss[2] som dog nu häromdagen han sa till en kamrat som hette Erik, när han kom fram och skulle rita eller skriva, han skulle väl räkna kanske, så sa Liss ”Erik, bara tryck på med kritan så att den brister”, sa han.

Gösta Ja, just det.

[1] Anders Jönsson (1858–1950).
[2] Liss Larsson (1893–1983).

Knut Nu ska jag tala om en historia till, men den är gammal, för det var när far gick i skolan. Han hade en skolkamrat som hette Mattis Olsson[3], de kallade honom för ”Ola Massens Mattis”. Rätt som det var en dag så höjde han sin röst så sa han ”Mäster”, mäster han hade väl varit och undervisat någon annan av eleverna. ”Mäster”, sa han. ”Vad vill du Mattis?”. ”Hurdant ska jag skriva tjugosjutton?” Det är sanning.

Gösta Det är ungefär som han den där som undrade hur man skulle stava till ”stora hu”.

[3] Mattis Olsson (1858–1935).